

Avšak zákon byl porušen též usnesením okresního soudu v Bochově ze dne 6. října 1925. I ohledně útrat odvolacího řízení vyslovil rozsudek odvolacího soudu jen povšechně, že se odvolatelé (obžalovaní) odsuzují podle §u 390 tr. ř. k náhradě nákladů odvolacího řízení, pokud se vztahovalo ke skutkům po případě trestným činům, ohledně nichž nemělo odvolání obžalovaných úspěchu. Podrobná úprava této náhrady náležela okresnímu soudu. I tu mohly útraty právního zastoupení podle §u 393 tr. ř. býti přisouzeny jen oněm obžalobcům, kterým vzešly, tudíž nikoliv Dru Ottu S-ovi, který právního zástupce vůbec neměl, ani Malvě O-ové, která rovněž právního zástupce neměla a na odvolacím řízení nijakým úkonem se nesúčastnila. Rozsudky obou stolic nezjišťují skutečnosti, jež by opodstatňovaly spolupachatelství všech obžalovaných na rozšiřování plakátů, o které šlo. Každý trestný čin, jímž ten který obžalovaný zůstal uznán vinným, je tedy zcela samostatným, s trestnými činy ostatních obžalovaných nikterak nesouvisejícím skutkem toho kterého odsouzence. Oněm z ustanovení §§ů 389, 390 tr. ř. vyplývajícím zásadám byla by vyhovovala a byla i možnou taková úprava závazku k náhradě útrat právního zastoupení soukromých obžalobců v odvolacím řízení, jež by tomu kterému obžalovanému uložila toliko náhradu oné části těchto útrat, která byla způsobena jednáním o jeho odvolání a přípravami k tomuto jednání, jakož i pozdějšími úkony jeho právního zástupce, a solidární ručení všech obžalovaných by obmezila na onu část útrat, u níž takové dělení nemožno. Těchto hledisek okresní soud nedbal, nýbrž určil útraty jednotným penízem, ukládaje náhradu jeho »obžalovaným«, tedy všem čtyřem obžalovaným, a přisuzuje ji »obžalobcům soukromým«, tudíž i Dru Ottu S-ovi a Malvě O-ové. Bylo proto ve smyslu §§ů 33 a 392 tr. ř. k návrhu generální prokuratury uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2381.

Není důvodem zmatečnosti (čís. 10 §u 281 tr. ř.), nepodřadil-li soud skutek všem předpisům trestního zákona, které se naň vztahují, nýbrž jen jednomu (některému) z nich.

Pod ustanovení §u 217 tr. zák. spadá lstivý údaj pátrající vrchnosti, jímž má býti uprchlému ulehčeno uniknouti, nikoliv pouhé zamlčení toho, čím by mohl pachatel přispěti k vlastnímu usvědčení z předchozího nadržování ve smyslu §u 21 čís. 2 zák. na ochranu republiky.

(Rozh. ze dne 20. května 1926, Zm II 604/25.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací částečně vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 4. srpna 1925, pokud jím byl obžalovaný sprostěn podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin podle §u 217 tr. zák., zrušil rozsudkový výrok, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro zločin podle §u 217 tr. zák., pokud se vztahuje na skutek obžalovaného z odpoledne dne 25. listopadu 1924, a věc odkázal na

soud první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. V ostatním zmateční stížnost zavrhl.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek, pokud jím zjištěné činy obžalovaného nebyly podřaděny skutkové podstatě zločinu podle §u 217 tr. zák. Rozlišuje při tom přesně mezi činnostmi, kterou podle rozsudkového zjištění předsevzal obžalovaný dne 25. listopadu 1924 dopoledne, a mezi jeho skutkem z odpoledne téhož dne. V prvním směru uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., v druhém dovolává se důvodu zmatku čís. 9 b) téhož §u. Dopolední činnost obžalovaného spočívala podle rozsudkového zjištění v tom, že na žádost Josefa P-a, kterého kol 10. hodiny dopolední potkal náhodou v č-ském lese, oblečeného ve vojenský stejnokroj, vyhledal jeho bratra Františka P-a, že mu vyřídil vzkaz Josefa P-a, by mu donesl civilní šaty, a že když onen vzal doma civilní šaty bratrovy, obžalovaný ho zavedl na místo, kde se s Josefem P-em setkal, načež doprovázel Františka P-a také, když vojenský stejnokroj domů odnášel. Podle rozsudkového zjištění byl obžalovaný při tom, když se Josef P. převlékal do civilních šatů, přinesených mu jeho bratrem. Odpoledne obžalovaný policejnímu strážníku Karlu N-ovi, pátrajícímu po Josefu P-ovi, na jeho otázku, zda neví o jmenovaném, odpověděl, že jej viděl téhož dne o 9. hodině v č-ském lese, že s ním mluvil, že však nevěděl, že P. je zběhem, uvedl dále výslovně, že P. je dosud ve vojenském stejnokroji a že asi bude v č-ském lese. Ona dopolední činnost obžalovaného podřaděna byla napadeným rozsudkem skutkové podstatě zločinu podle §u 21 čís. 2 zákona na ochranu republiky, spáchaného tím, že obžalovaný Josefu P-ovi, jakožto pachateli vojenského zločinu (zločinu deserce v míru podle §§ů 183, 190, 199 voj. tr. zák.) po jeho spáchání nadržoval ukrýváním a pomáháním na útěku. Zmateční stížnost spatřuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. v tom, že nalézací soud neshledal v téže činnosti obžalovaného zároveň také skutkovou podstatu zločinu podle §u 217 tr. zák., kladeného mu obžalovacím spisem za vinu proto, že onou svojí činností vrchnosti, pátrající po uprchlém vojínu Josefu P-ovi, pro zločin zadržaným, překážel, by zase byl dostaven.

Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Jako uplatňování důvodu zmatečnosti čís. 9 a) nepřichází její námitka vůbec v úvahu. Tento důvod zmatku je doličován způsobem, vyhovujícím zákonu, jen tehdy, je-li dovozováno, že rozsudkovým výrokem o otázce, zda skutek, obžalovanému za vinu kladený, zakládá zločin, přečin nebo jiný trestný čin, náležející k příslušnosti soudní, byl porušen zákon nebo ho bylo použito nesprávně. Napadeným rozsudkem byl však skutek obžalovaného podřaděn skutkové podstatě trestného činu, zločinu podle §u 21 čís. 2 zákona na ochranu republiky; správnost tohoto rozsudkového výroku pak zmateční stížnost nepopírá. Ani uplatňování důvodu zmatku čís. 10 nelze v námitce spatřovati. Předpokládáť toto ustanovení podle svého doslovu, že skutek byl mylným výkladem zákona podřaděn trestnímu

zákonu, který se naň n e v z t a h u j e, kdežto zmateční stížnost vytýká právě naopak, že skutek n e b y l podřaděn také ještě jinému zákonu, který se naň podle názoru zmateční stížnosti rovněž vztahuje, nebo-li spatřuje právní omyl v tom, že nalézací soud neuznal ohledně jedné a téže činnosti obžalovaného na ideální souběh skutkových podstat dvou trestných činů. Takový právní omyl není však důvodem zmatečnosti vůbec a není zejména důvodem zmatku podle čís. 10 §u 281 tr. ř., nepodřadil-li soud skutek všem předpisům trestního zákona, které se naň vztahují, nýbrž jen jednomu či některému z nich. (Podrobné právní úvahy v rozh. sb. n. s. č. 2154.) V souzeném případě je tomu tak tím spíše, když napadeným rozsudkem byla činnost obžalovaného podřaděna skutkové podstatě zločinu, podléhajícího přísnějšímu zákoněmu trestu (podle §u 21 čís. 2 zákona na ochranu republiky trestu žaláře od šesti měsíců do pěti let) než je trest, stanovený zákonem na zločin podle §u 217 tr. zák. toho druhu, který by v tomto případě v úvahu přicházel (podle §u 219 tr. zák. trest žaláře mezi šesti měsíci a jedním rokem). Jest ostatně pozoruhodno, že rozhodovací důvody napadeného rozsudku, jehož výrok zní arci všeobecně a nerozlišuje mezi dopolední a odpolední činností obžalovaného, rozebírají každou z obou těchto činností po stránce skutkové i právní zvlášť, že se však otázkou podřadění pod skutkovou podstatu zločinu podle §u 217 tr. zák. obírají výhradně jen, pokud jde o odpolední skutek, kdežto v příčině dopolední činnosti ponechávají tutéž otázku naprosto nepovšimnutou. Také jinak dovolují rozsudkové důvody bezpečně souditi, že nalézací soud byv patrně sveden zněním obžalovacího spisu, zejména i jeho odůvodněním, byl toho (mylného) domnění, že veřejná obžaloba stihá obžalovaného ve směru zločinu podle §u 217 tr. zák. pouze, pokud jde o onen odpolední skutek tak, že ohledně dopolední činnosti zůstala obžaloba nevyřízenou. Důvodu zmatečnosti formálně právního čís. 7 §u 281 tr. ř. však zmateční stížnost neuplatňuje. V tomto svém prvním bodě byla tudíž zmateční stížnost shledána neoprávněnou. Na odůvodněnou rozsudkového výroku, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro zločin podle §u 217 tr. zák., uvádí se v rozhodovacích důvodech a to, jak budiž znovu zdůrazněno, jen se zřetelem na jeho odpolední skutek, především, že jeho provinění záleží v tom, že strážníku N-ovi zamlčel, že téhož dne dopoledne dopomohl vojenskému zločinci Josefu P-ovi k civilnímu obleku, a že mu výslovně udal, že P. je dosud ve vojenském stejnokroji, že však toto jednání nemůže mu býti přičítáno (za zločin podle §u 217 tr. zák.), poněvadž prý si podle přesvědčení soudu v té chvíli ujasnil svoje dopolední jednání, zakládající skutkovou povahu zločinu ve smyslu §u 21 čís. 2 zákona na ochranu republiky a poněvadž jako obviněný byl oprávněn to zamlčeti a udati, že P. má dosud vojenský stejnokroj; svými údaji chtěl tudíž zakrýti to, co provedl dopoledne téhož dne. Zmateční stížnost namítá, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř., právem, že názor, na němž je zbudován sprostňující výrok rozsudkový, je právně mylný. Předesešati dlužno, že, jak z rozsudkových důvodů zcela nepochybně na jevo vychází, byla skutkové podstatě zločinu podle §u 21 čís. 2 zákona na ochranu repu-

bliky podřaděna nalézacím soudem výhradně jen dopolední činnost obžalovaného, tak že ony úvahy, jimiž byla dovedena formální neoprávněnost zmateční stížnosti k napadání onoho bodu rozsudkového, vztahujícího se na zločin podle §u 217 tr. zák., nemají místa, pokud se týž výrok týká odpoledního skutku obžalovaného, ohledně něhož byl týž z obžaloby zřejmě vůbec sprostěn.

Ve věci samé dovozuje zmateční stížnost správně, že obžalovaný se nemusil strážníku N-ovi výslovně přiznati, že opatřil pro Josefa P-a civilní oblek, že však neměl příčiny a jakž dodati dlužno, ani práva, a že nebyl ani okolnostmi, zdůrazňovanými v rozsudku, nucen k tomu, by strážníkovi proti pravdě a proti svému opačnému vědomí udal, že P. má dosud vojenský stejnokroj. Lze ponechati stranou otázku, zda byl obžalovaný za oněch okolností vůbec povinen, pokud se týče nucen sdělit strážníku na jeho otázku, že P-a viděl a s ním mluvil. Jakmile však tímto způsobem odpověděl, opravňovalo ho ono jeho vědomí vlastního dopoledního tresného provinění pouze k tomu, že směl vůči strážníku, zosobňujícímu i podle rozsudku vrchnost, pátrající po uprchlém P-ovi, zatčeném pro zločin, zamlčeti vše, čím by byl sám mohl přispěti k vlastnímu usvědčení ze zločinu podle §u 21 čis. 2 zákona na ochranu republiky (viz též § 320 e) tr. zák. a rozh. býv. víd. soudu zruš. č. 3483, 3625, 4097). Toto dobrodiní rozšiřuje však rozsudek nepřipustně i na oprávnění obžalovaného, by směl beztrestně vůči strážníkovi uváděti proti pravdě a svému opačnému vědomí, že P. má posud vojenský stejnokroj. V tomto kladném údaji, učiněném obžalovaným bez jakéhokoli podnětu odjinud přicházejícího, nevyvolaném zejména ani otázkou strážníkovou, spatřuje tudíž rozsudek mylně údaj, jímž by byl obžalovaný chtěl pouze zakrýti to, co byl dopoledne sám provedl, který tudíž učiniti obžalovaný »jako obviněný« byl oprávněn. Zmateční stížnost usuzeje naopak správně, že tento údaj obžalovaného přichází v úvahu jako skutek, jímž obžalovaný zamýšlel ulehčiti P-ovi lstí, by unikl strážníkovi, jímž tedy strážníku (pátrající vrchnosti) překážel, by onen byl zase dostaven. Za tohoto stavu věci pozbývá pak významu zjev, rozsudkem dále zdůrazňovaný, že totiž obžalovaný byl strážníkovi nápomocen při pátrání po P-ovi tím, že mu udal, že viděl P-a v č-ském lese, že ho s ním šel hledat a jej na jeho stopu vedl. Neníť vyloučeno, že kdyby byl nalézací soud rozpoznal pravou povahu závadného údaje obžalovaného vůči strážníkovi v onom právním smyslu, nebyl by ani oněm zjevům přiložil významu, svědčícího ve prospěch obžalovaného. Bylo tudíž v tomto směru odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti a napadený jí rozsudkový výrok zrušiti jako zmatečný podle čis. 9 b) §u 281 tr. ř. a zrušiti v důsledku toho i výrok o trestu a výroky s ním související. Ve věci samé nebylo však zrušovacímu soudu možno rozhodnouti přes to, že podle rozsudkového zjištění obžalovaný také věděl, že Josef P. jest uvězněn ve vojenské věznici a že z vojenského vězení uprchl. Zjišťujeť se sice v rozsudkových důvodech o strážníku N-ovi, že v rozhodné době pátral po zbězích Josefu P-ovi a Františku L-ovi, na jiném místě však se tamtéž uvádí, že onen strážník nebyl tehdy ve službě, že byl oděn v občanský oděv a že neměl zbraně. Nedovolují

tudíž rozsudková zjištění bezpečného závěru, zda dlužno v něm spatřovati pátrající v r c h n o s t po rozumu Šu 217 tr. zák. Nezbylo proto, než odkázati věc podle Šu 288 čís. 3 tr. ř. na soud první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Čís. 2382.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
»Nepřátelským činem« ve smyslu Šu 14 čís. 2 zákona jest každé jednání (opomenutí), kterým se působí někomu újma, již by jinak neutrpěl, jednání, jímž se ve skutek uvádí nepřátelské smýšlení a které směřuje k poškození jiného; spadá sem hospodářský bojkot.

(Rozh. ze dne 20. května 1926, Zm II 34/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 27. listopadu 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 14 čís. 2 zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., namítá zmateční stížnost, že popuzování bylo by lze spatřovati jediné ve stěžovatelově vybízení, by se nenakupovalo u židů, by nebyli podporováni, aby se od nich nevypůjčovalo, nýbrž aby byly podporovány křesťanské, po případě české svépomocné podniky, družstva, zejména »reiffeisenky«, že však ani toto jednání stěžovatelovo nejví se popuzováním k činu nepřátelskému, jež v něm shledává rozsudek, jelikož prý není nepřátelskou každá činnost, která není přátelskou, neboť mezi těmito dvěma krajnostmi leží prý ještě řada různých jednání, která lze posuzovati jako bližší buď přátelství, nebo nepřátelství nebo jako činy s tohoto hlediska nezávažné. Námitce nelze přiznati oprávnění. Skutkovou podstatu přečinu podle Šu 14 čís. 2 zákona na ochranu republiky spatřuje rozsudek v tom, že stěžovatel veřejně popuzoval k bojkotu, tedy k činu nepřátelskému proti Židům pro jejich národnost, rasu a náboženství. Oporu pro výrok, že stěžovatel popuzoval proti Židům k bojkotu, nachází rozsudek ve zjištění, založeném na výpovědích svědků, podle kteréhož stěžovatel pronesl výroky: »K Židům nesmíte chodit nakupovat, nesmíte je podporovat, nesmíte od nich vypůjčovat. Nekupujte od Židů!«, že netřeba chodit k Židům, a podle něhož vyzýval přítomné, by nepodporovali Židů a nechodili k nim kupovat. V hospodářském bojkotu Židů, jež hlásal stěžovatel svými projevy a výzvami, spatřuje rozsudek právem čin nepřátelský ve smyslu Šu 14 čís. 2 zákona na ochranu republiky. Odpovídáť tomuto pojmu i pro obor zákona každé jednání (neb opomenutí), kterým se působí někomu újma, již by jinak neutrpěl (Milota: Zákon na ochranu republiky, str. 59), jednání, jímž se ve skutek uvádí nepřátelské smýšlení